

Република Србија
ВРХОВНИ СУД СРБИЈЕ
У ж 5/07
05.01.2007. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд Србије у Београду, у већу састављеном од судија: Милене Саватић, председника већа, Наде Кљајевић, Катарине Манојловић-Андрић, Зоје Поповић и Јелене Ивановић, чланова већа, са саветником Вукицом Латиновић, записничарем, одлучујући по жалби АА странке, поднетој против решења Републичке изборне комисије 02 број 013-1035/06 од 30.12.2006. године, у предмету заштите изборног права, у нејавној седници већа одржаној 5.1.2007. године у 11,00 часова, донео је

П Р Е С У Д У

Жалба СЕ ОДБИЈА.

О б р а з л о ж е њ е

АА странка поднела је 4.1.2007. године у 15,10 часова жалбу Врховном суду Србије, преко Републичке изборне комисије, која је овом суду достављена 4.1.2007. године, у 17,26 часова, против решења Републичке изборне комисије 02 број 013-1035 од 30.12.2006. године, којим је одбијен приговор жалиоца поднет 29.12.2006. године у 16,30 часова на решење Републичке изборне комисије од 28.12.2006. године у 21,30 часова (02 број 013-1035/06) о проглашењу изборне листе број 14 Унија Рома Србије – др Рајко Ђурић.

У жалби је навела да Републичка изборна комисија није могла да утврди наведену изборну листу применом одредбе члана 23. став 1. тачка 8. Упутства од 15.11.2006. године, јер је иста у супротности са одредбом члана 43. став 1. Закона о избору народних посланика којом је предвиђено да ће се изборна листа сматрати утврђеном ако је својим потписима подржи најмање 10.000 бирача. Такође се оспорава да изборна листа број 14 Унија Рома Србије – др Рајко Ђурић, према одредаби члана 81. став 4. Закона о избору народних посланика испуњава услове да јој буде признат положај политичке странке националне мањине. Комисија није извршила увид у акт о оснивању Уније Рома Србије, па није могла утврдити њене основне циљеве. Ово са разлога што основни циљеви подносиоца листе, према достављеном изводу из записника са оснивачке скупштине од 5.5.2004. године, који није оверен, подразумевају основне циљеве било које политичке партије, а из достављених "Програмских начела" се не би могло закључити о чијим програмским начелима је реч. Оспоравају и да су пружени ваљани докази о образовању Савета националних мањина Србије, те да се представници Ромског Савета налазе у њему. Предложила је да Врховни суд Србије поништи ожалбено решење и усвоји изјављени приговор жалиоца, руководећи се принципом законитости и хијерархије домаћих општих правних аката из члана 195. став 1. Устава Републике Србије.

Одлучујући о поднетој жалби на основу члана 97. став 1. и 5. Закона о избору народних посланика

("Службени гласник РС", бр. 35/2000 ... 101/2005), оценом навода жалбе и списка предмета ове правне ствари, Врховни суд Србије је нашао да је жалба неоснована.

По налажењу Врховног суда Србије, Републичка изборна комисија је правилно закључила да изборна листа Унија Рома Србије – др Рајко Ђурић испуњава услове предвиђене чланом 81. став 3. Закона о избору народних посланика да јој се утврди положај странке националне мањине.

Неспорно је да Роми представљају националну мањину у смислу члана 2. Закона о заштити права и слобода националних мањина ("Службени лист СРЈ", број 11/2002), који се примењује као закон Републике Србије на основу члана 64. став 2. Уставне повеље државне заједнице Србија и Црна Гора ("Службени лист СЦГ", бр. 1/2003 и 26/2005) и члана 12. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије ("Службени гласник РС", број 98/2006).

Ромска национална мањина је у складу са одредбама чл. 19. и 24. наведеног Закона основала Савет Ромске националне мањине који је уписан у Регистар националног савета који се води код Министарства за људска и мањинска права, а у коме се налазе и представници странке Уније Рома Србије, а што произилази из стања списка.

Министарство за државну управу и локалну самоуправу је 28.12.2006. године обавестило Републичку изборну комисију да је Унија Рома Србије, са седиштем у Београду, Улица Загребачка број 9/II на основу решења тог Министарства бр. 00-00-58/2004-05 од 20.5.2004. године уписана у Регистар политичких организација, од 14.5.2004. године, а као лице овлашћено да је заступа и представља уписан је др Рајко Ђурић.

Комисији су уз наведени акт достављени Извод из записника са оснивачке Скупштине и Програмска начела Уније Рома Србије од 5.5.2004. године. Имајући у виду да су ови докази достављени од стране надлежног државног органа, Суд сматра да су неосновани наводи жалбе којима се изражава сумња у њихову аутентичност због непостојања овере потписа оснивача политичке странке.

Из наведених доказа произлази да је један од циљева странке Унија Рома Србије остваривање права мањина, а да је једно од програмских начела да националне мањине морају да уживају пуну равноправност и право на неговање

своје националне посебности путем слободног организовања и одлучивања у областима живота од значаја за очување националног идентитета, као што су информисање, култура и образовање. Начелно залагање Уније Рома Србије за равноправност свих националних мањина, по оцени Суда, не значи да ова политичка странка неће посебно заступати и интересе ромске националне мањине, нити да због постојања других циљева свога организовања ова странка нема својство странке националне мањине. Остваривање других програмских циљева Уније Рома Србије као што су: модерна Србија, грађанско друштво, укључивање у европске интеграционе процесе, слободно, одговорно и толерантно друштво, поштовање и владавина права, може се сматрати предусловом за заштиту и побољшање права ромске националне мањине, као и мањина у целини. Суд налази да и сам назив ове политичке странке афирмише ромску националну мањину.

Припадницима националних мањина, поред права која су Уставом зајемчена свим грађанима, јемче се и додатна, индивидуална или колективна права. (члан 75. став 1. Устава)

Чланом 76. Устава припадницима националних мањина јемчи се равноправност пред законом и једнака законска заштита, а истовремено се забрањује било каква дискриминација због припадности националној мањини.

У члану 77. став 1. Устава утврђује се да припадници националних мањина имају, под истим условима као остали грађани, право да учествују у управљању јавним пословима и да ступају на јавне функције.

Чланом 100. став 2. Устава утврђено је да се у Народној скупштини обезбеђује равноправност и заступљеност полова и представника националних мањина, у складу са законом.

Према члану 18. Устава Републике Србије, људска и мањинска права зајемчена Уставом непосредно се примењују. Уставом се јемче, и као таква, непосредно се примењују људска и мањинска права зајемчена општеприхваћеним правилима међународног права, потврђеним међународним уговорима и законима. Законом се може прописати начин остваривања ових права само ако је то Уставом изричито предвиђено, или ако је то неопходно за остваривање појединог права због његове природе, при чему закон ни у ком случају не сме да утиче на суштину зајемченог права. Одредбе о људским и мањинским правима тумаче се у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.

Одредбама члана 4. Закона о заштити слобода и права националних мањина предвиђено је да органи власти у Савезној Републици Југославији могу у складу са Уставом и законом да доносе прописе, појединачне правне акте и да предузимају мере у циљу обезбеђења пуне и ефективне равноправности између припадника националних мањина и припадника већинске нације. (став 1.) Органи власти ће донети правне акте и предузети мере из става 1. овог члана у циљу поправљања положаја лица која припадају ромској националној мањини. (став 2.) Прописи, појединачни акти и мере из става 1. овог члана се не могу сматрати актом дискриминације. (став 3.)

Наведеним законским решењем извршено је усклађивање домаћег законодавства са чланом 4. став 2. Оквирне конвенције за заштиту националних мањина ("Сл. лист СРЈ - Међународни уговори", број 6/98 - ратификациони инструменти депоновани су код Савета Европе 11.05.2001. године), који прописује да се уговорнице обавезују да усвоје, где је то потребно, одговарајуће мере за унапређење, у свим областима економског, социјалног, политичког и културног живота, пуне и ефективне равноправности између припадника националне мањине и оних који припадају већини, у ком погледу ће се водити рачуна о посебним условима припадника националних мањина. У члану 15. наведене Конвенције утврђује се да ће уговорнице створити неопходне услове за ефикасно учешће припадника националних мањина у културном, социјалном и економском животу и јавним пословима, нарочито оним који се њих тичу.

Закон о избору народних посланика донет је у време важења ранијег Устава Републике Србије и није усклађен са новим Уставом Републике Србије. Општи рок за усклађивање Закона са новим Уставом утврђен чланом 15. Уставног закона за спровођење Устава Републике Србије је до 31.12.2008. године. При томе, треба имати у виду да закони и други општи акти донети у Републици Србији не смеју бити у супротности са потврђеним међународним уговорима и општеприхваћеним правилима међународног права који су део правног поретка Републике Србије. (члан 194. ст. 4. и 5. Устава)

Циљ уставног утврђивања људских и мањинских права је не само у томе да се означи њихова садржина, већ и да се њиховим титуларима омогући коришћење зајемчених права. Стога се у складу са међународним стандардима мора обезбедити да не постоје ни административне, нити било које друге баријере које спречавају припаднике националних мањина у остваривању њихових права. У том смислу се од земаља чланица ОЕБС-а, међу којима је и наша земља, захтева да предузму мере које ће, поред осталог, обезбедити да прикупљање потписа за кандидате на изборним листама буде регулисано на начин или облик који не дискриминише мањинске групе.

Према одредби члана 43. став 1. Закона о избору народних посланика, изборна листа је утврђена када је својим потписима подржи најмање 10.000 бирача.

Како законом о избору народних посланика није прописан број потписа бирача потребан за утврђивање изборне листе националне мањине, а број од 10.000 потписа бирача би, сагласно међународним стандардима људских и мањинских права, могао да представља препреку за ефективно остваривање уставних права националних мањина да буду бирани у Народној скупштини и да учествују у управљању јавним пословима, по правном схватању Врховног суда Србије, приликом утврђивања испуњености услова за проглашење изборне листе националне мањине, потребан број потписа бирача који подржавају изборну листу цени се према бројности националне мањине, економским, социјалним и другим условима у којима њени припадници живе и тако да се обезбеди пуна равноправност између припадника националне мањине и грађана који припадају већини.

У конкретном случају, с обзиром на бројност ромске националане мањине (према попису становништва из априла 2002. године у Србији без Косова и Метохије има укупно 108.193 Рома), тешке економске и социјалне услове у којима Роми живе и законску обавезу предузимања мера у циљу поправљања положаја лица која припадају ромској националној мањини, Суд је закључио да је 3.695 потписа бирача који су подржали изборну листу Унија Рома Србије – др Рајко Ђурић довољан број потписа за утврђивање те изборне листе као листе националане мањине.

Са свега изложеног, Врховни суд Србије је на основу члана 97. став 4. Закона о избору народних посланика, сходном применом члана 50. став 4. Закона о управним споровима ("Службени лист СРЈ", број 46/96), у вези члана 49. став 1. истог Закона, одлучио као у диспозитиву ове пресуде.

ПРЕСУЂЕНО У ВРХОВНОМ СУДУ СРБИЈЕ У БЕОГРАДУ,

дана 5.01.2007. године, Уж.5/07

Записничар, Председник већа-судија,

Вукица Латиновић,с.р. Милена Саватић,с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице

Мирјана Војводић

МС